ВІДГУК офіційного рецензента
доктора медичних наук професора **Вітюк Алли Дмитрівни**
на дисертаційну роботу **Чермака Володимира Ігоровича**
«Профілактика та лікування порушень у системі мати-плацента-плід
у вагітних групи ризику розвитку прееклампсії», подану
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Наукові керівники: член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, перший проректор, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович; доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри акушерства та гінекології ПВНЗ «Київський медичний університет» Сенчук Анатолій Якович.

Гіпертензивні розлади під час вагітності, за даними Європейського кардіологічного товариства, є найпоширенішими медичними ускладненнями, які спостерігаються у 5–10% вагітностей у всьому світі. Вони залишаються основною причиною захворюваності та смертності матерів, плодів та новонароджених. Ризики для матері включають передчасне відшарування нормально розташованої плаценти, інсульт, поліорганну недостатність та синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові.

Вагітність, навіть за її фізіологічного перебігу, певною мірою впливає на психіку жінки, деякі науковці розглядають її як кризисну ситуацію, що є суттєвим адаптаційним навантаженням який потребує від організму жінки мобілізації механізмів, спрямованих на забезпечення синхронізації між показниками основних систем та сприятливого перебігу процесу гестації та пологів. Умови сьогодення загострюють ступінь реагування вагітної на стрес, адже війна розлучили та зруйнувала тисячі молодих сімей. Одним з ефективних та доступних шляхів профілактики наслідків довготривалого стресу під час гестації є дотація мікроелемента магнію (Mg). Для профілактики прееклампсії велике значення має властивість магнію знижувати судинний опір за рахунок антагонізму з іонами кальцію і пригнічувати перебіг запальної реакції за рахунок пригнічення продукції TNFα, IL-6, NF-kß. Проблема профілактики прееклампсії, не дивлячись на плин часу, так і залишається до кінця не вирішеною.

Незважаючи на розмаїття діагностичних підходів до вирішення проблеми профілактики акушерських та перинатальних ускладнень на сьогодні не існує однозначних критеріїв щодо зниження перинатальної

патології, тому хочу наголосити, що наукова робота Чермака Володимира Ігоровича, яка присвячена зниженню частоти акушерських та перинатальних ускладнень у пацієнток із гестаційною артеріальною гіпертензією (ГАГ) шляхом розробки та впровадження у клінічну практику методів раціонального ведення вагітності на підставі результатів вивчення особливостей функціонування фето-плацентарного комплексу (ФПК) у таких пацієнток є актуальною і своєчасною.

Дисертант уточнив та доповнив наукові дані щодо акушерсько-гінекологічного і соматичного анамнезу, проявів порушень у стані фето-плацентарного комплексу, у клінічному перебігу вагітності і пологів та у стані плода і новонароджених у вагітних із ГАГ.

Автор підтвердив провідну роль порушень у системі гемостазу в етіопатогенезі ГАГ, а саме – вперше встановив формування нестійкої рівноваги системи гемостазу у вагітних із групи ризику розвитку прееклампсії, що проявляється підвищенням тромбогенного потенціалу, який компенсується активацією системи фібрінолізу.

Уперше встановлено характер відхилень стану вегетативної та центральної нервової системи у вагітних із ГАГ, а саме – що вагітність у цих пацієнток супроводжується високим рівнем вегетативної дисфункції (оцінка за шкалою Вейна понад 15 балів у 88,0±3,2% пацієнток) і значною дезадаптацією ЦНС, що приводить до ускладненого перебігу вагітності, а саме – виникнення прееклампсії.

Дисертант, на підставі даних анкетування вагітних із ГАГ, встановив наявність значного дефіциту магнію у 76,0% пацієнток.

Автор також доповнив наукові дані про патоморфологічні та ультраструктурні зміни плаценти у вагітних із гестаційною гіпертензією та визначив розвиток компенсаторно-пристосувальних реакції плаценти під впливом запропонованого лікувально-профілактичного комплексу.

Проведені дослідження дозволили встановити нові аспекти патогенезу порушень у системі мати-плацента-плід у вагітних групи ризику розвитку прееклампсії, які полягають у негативному впливі на формування фето-плацентарного комплексу, що корелює з клінікою загрози переривання, передчасних пологів, плацентарної дисфункції, затримки розвитку плода та несприятливими перинатальними наслідками. Показано, що показники матково-плацентарно-плодової гемодинаміки у вагітних із групи ризику прееклампсії вказують на переважне порушення кровообігу у матково-плацентарному контурі, що є ознакою плацентарної дисфункції і є підставою для зарахування жінок із цими ускладненнями вагітності до групи високого ризику розвитку плацентарної недостатності.

Автором доведено що суттєва роль у розвитку прееклампсії належить дефіциту магнію, при цьому значний дефіцит встановлено у 76,0% і помірний у 24,0% пацієнток.

Ефективність запропонованого комплексу лікувально-профілактичних заходів що до розвитку пізніх гестозів становить 96,0%, а в групі порівняння – 68,0%. Ефективність профілактики тяжких форм пізніх гестозів (прееклампсія середнього і тяжкого ступеня) становить 72,7 проти 53,6% у групі пацієнток, які отримували загальноприйняту терапію.

Отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів що до зниження частоти акушерських та перинатальних ускладнень у пацієнток із гестаційною артеріальною гіпертензією шляхом розробки та впровадження у клінічну практику методів раціонального ведення вагітності на підставі результатів вивчення особливостей функціонування фето-плацентарного комплексу.

Автор показав вплив дефіциту магнію на клінічний перебіг вагітності, пологів та перинатальні наслідки розродження. Представлені найбільш інформативні клініко-інструментальні та лабораторні маркери з метою контролю за ефективністю лікувально-профілактичних заходів у вагітних. Удосконалено та впроваджено алгоритм діагностичних та лікувально-профілактичних заходів що до зниження частоти акушерських та перинатальних ускладнень у пацієнток із гестаційною артеріальною гіпертензією.

Дисертаційна робота виконана на належному методологічному рівні. Основні положення роботи, сформульовані автором дисертації, викладено на підставі аналізу сучасних літературних джерел та результатів власних досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що отримані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними.

Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна. Дисертація написана українською літературною мовою, грамотно, логічно, із дотриманням наукового стилю написання.

Дисертаційна робота Чермака Володимира Ігоровича, подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров’я» за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства та гінекології, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв’язують важливе науково-практичне завдання щодо зниження частоти акушерських та перинатальних ускладнень у пацієнток із гестаційною артеріальною гіпер-

тензією на підставі вивчення результатів особливостей функціонування фето-плацентарного комплексу, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Чермака Володимира Ігоровича «Профілактика та лікування порушень у системі мати-плацента-плід у вагітних групи ризику розвитку прееклампсії», повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 19.08.2015 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути представлена до офіційного захисту, а її автор Чермак Володимир Ігорович повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний рецензент:
директор навчально-виробничого
центру симуляційних методів
навчання імені Андрія Ткаченка,
професор кафедри акушерства,
гінекології та перинатології
НУОЗ України імені П. Л. Шупика,
доктор медичних наук професор Алла ВІТЮК

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
ДЛЯ ДОКУМЕНТІВ
Ідентифікаційний код 01896702